

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 104/2011-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 21. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosti Ing. M. V., L., 1 670 oprávnených voličov mesta L. a politickej strany S., B., zastúpených advokátom JUDr. Š. K., K., za účasti PaedDr. M. M., L., zastúpeného advokátom JUDr. R. P., B., ako aj za účasti politických strán... vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb primátora mesta L. konaných 25. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Konania vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1668/2011, sp. zn. Rvp 1669/2011 a sp. zn. Rvp 1671/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 104/2011.

2. Sťažnosti Ing. M. V., 1 670 oprávnených voličov a politickej strany S. p r i j í m a na ďalšie konanie.

3. Návrh Ing. M. V. na vydanie predbežného opatrenia o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

A. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2011 osobne doručená sťažnosť Ing. M. V., L. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 59 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta L. (ďalej len „mesto“) konaných 25. júna 2011. O sťažnosti sťažovateľa v 1. rade konal ústavný súd pod sp. zn. Rvp 1668/2011.

Napádané voľby sa konali 25. júna 2011 a sťažnosť bola sťažovateľom v 1. rade osobne podaná ústavnému súdu 6. júla 2011, t. j. v lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zo zápisnice mestskej volebnej komisie o celkovom výsledku volieb konaných 25. júna 2011 vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade kandidoval na post primátora mesta pod poradovým č. 2 ako kandidát zoskupenia politických strán..., pričom z celkového počtu 5 037 platne odovzdaných hlasov sťažovateľ v 1. rade získal 2 516 platných hlasov, čo je viac ako 10 % z celkového počtu odovzdaných platných hlasov ustanovených v § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde na získanie aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy. Víťaz volieb na post primátora mesta PaedDr. M. M. (ďalej len „odporca“), ktorý bol kandidátom zoskupenia politických strán..., získal v uvedených voľbách celkovo 2 521 platných hlasov, t. j. o 5 platných hlasov viac ako získal sťažovateľ v 1. rade.

Sťažovateľ v 1. rade sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 25. júna 2011 z týchto dôvodov:

1. Pochybenie pri sčítavaní hlasovacích lístkov

1.1 Podľa sťažovateľa v 1. rade vo volebných okrskoch č. 1, 3, 5, 6, 8, 9 a 10 došlo k závažným pochybeniam pri sčítavaní hlasovacích lístkov, pretože okrskové volebné

komisie v uvedených volebných okrskoch mali vyhodnotiť za neplatné aj platne upravené hlasovacie lístky odovzdané v prospech sťažovateľa v 1. rade.

V uvedenej súvislosti sťažovateľ v 1. rade v sťažnosti tiež uviedol:

«Dokonca ako neplatný bol posúdený okrskovou volebnou komisiou vo volebnom okrsku č. 6 hlasovací lístok, ktorý bol upravený tak, že volič zakrúžkoval moje poradové číslo, ale vzhľadom na to, že na lístku sa nachádzala „čiarka“ o veľkosti niekoľko mm, tento hlasovací lístok bol posúdený ako neplatný.»

Na preukázanie tohto svojho tvrdenia sťažovateľ v 1. rade navrhol ako dôkaz vykonať opätovné prepočítanie hlasovacích lístkov ústavným súdom v ním označených volebných okrskoch.

1.2 Vo volebnom okrsku č. 9 došlo podľa sťažovateľa v 1. rade k viacerým nezákonným pochybeniam pri sčítaní hlasovacích lístkov, a to:

- konečné sčítanie platných hlasovacích lístkov odovzdaných v prospech odporcu uskutočnil člen okrskovej volebnej komisie pán J., ktorý bol za člena volebnej komisie nominovaný tým istým zoskupením politických strán, ktoré nominovali aj odporcu, pričom pán J. mal toto sčítanie hlasovacích lístkov uskutočniť sám bez kontroly ostatnými členmi okrskovej volebnej komisie,

- predseda okrskovej volebnej komisie v tomto volebnom okrsku svojvoľne bez vyjadrenia sa ostatných členov okrskovej volebnej komisie dodatočne po sčítaní hlasovacích lístkov prehodnotil platnosť hlasovacích lístkov, ktoré boli pôvodne vyhodnotené ako neplatné, a to tak, že 3 z týchto 5 neplatných hlasovacích lístkov preradil k platným hlasovacím lístkom v prospech odporcu,

- pri overovaní celkového počtu obálok (nepoužité + použité) bolo zistené, že 3 obálky chýbajú, pričom následne mal sťažovateľom v 1. rade bližšie neurčený člen okrskovej volebnej komisie vybrať „... 3 hlasovacie lístky (sťažovateľ v 1. rade neuviedol, odkiaľ mali byť tieto hlasovacie lístky vybraté, pozn.) a uznal ich v prospech odporcu, Počet volebných obálok a hlasovacích lístkov tak zrejme nie je rovnaký“,

- počas sčítavania hlasovacích lístkov mali členovia okrskovej volebnej komisie č. 9 na stole položené perá aj napriek tomu, že podľa sťažovateľa v 1. rade boli poučení, „... že počas posudzovania a sčítavania hlasovacích lístkov nemajú byť na stole perá“.

Na preukázanie uvedených tvrdení sťažovateľ v 1. rade navrhuje, aby sa ústavný súd v rámci dokazovania oboznámil s volebnou dokumentáciou z volebných okrskov č. 1, 3, 5, 6, 8, 9 a 10, aby vypočul členov okrskovej volebnej komisie č. 9, a tiež, aby sa oboznámil s písomným záznamom nezávislých pozorovateľov (L. B. a M. F.).

1.3 O existencii pochybení pri sčítavaní hlasovacích lístkov má podľa sťažovateľa v 1. rade svedčiť aj skutočnosť, že obvodná volebná komisia mala znemožniť mestskej volebnej komisii uplatniť jej oprávnenie dané jej ustanovením § 41 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), podľa ktorého miestna volebná komisia sčíta hlasy a zistí celkové výsledky hlasovania v obci na podklade zápisníc o hlasovaní zaslaných okrskovými volebnými komisiami. Ak vzniknú pochybnosti, má právo vyžiadať od okrskových volebných komisií hlasovacie lístky a ostatné volebné spisy, prípadne vysvetlivky a iné informácie. Sťažovateľ v 1. rade však uviedol, že obvodná volebná komisia zakázala (aj keď nie písomne) mestskej volebnej komisii, aby si od okrskových volebných komisií vyžiadala na účely kontroly hlasovacie lístky, pričom *„Z uvedeného dôvodu väčšina členov mestskej volebnej komisie odmietla podpísať zápisnicu, okrem iného zápisnicu odmietol podpísať aj nominant politického spektra, ktoré kandidovalo odporcu.“*

Na preukázanie uvedených tvrdení sťažovateľ v 1. rade navrhol vypočúť ako svedkov členov mestskej volebnej komisie.

1.4 O nezákonnosti volieb v súvislosti s prepočítaním hlasovacích lístkov svedčí podľa sťažovateľa v 1. rade aj skutočnosť, že samotný odporca v tlačovine „L.“ uviedol, že mal aj väčší počet neplatných hlasovacích lístkov ako sťažovateľ v 1. rade, pričom v súvislosti s uvedeným vyjadrením sťažovateľ v 1. rade kladie otázku, *„... ako môže vedieť odporca, že on - odporca mal oveľa väčší počet neplatných hlasov? Ved' neexistuje kategória neplatných hlasov odovzdaných v prospech toho ktorého kandidáta. To značí, že tu existuje reálne podozrenie, že niektoré z neplatných hlasov sa pripočítali v prospech odporcu.“*

Dôkazom o uvedenej skutočnosti má byť podľa sťažovateľa v 1. rade tlačovina „L.“

2. Obmedzovanie prístupu k voľbám

Podľa sťažovateľa v 1. rade o neústavnosti a nezákonnosti napádaných volieb primátora mesta svedčí aj neprímeraná aktivita príslušníkov Policajného zboru, ktorí podľa neho v neobvykle vysokom počte (*„... približne 14 dní pred voľbami bol v meste L. zvýšený počet príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky, a to z bežného tabuľkového stavu 30 príslušníkov na 94 príslušníkov...“*) a nadmieru primeranú obvyklým pomerom vo volebných okrskoch č. 6 a č. 10 s výskytom voličov prevažne rómskej národnosti vykonávali v deň volieb technické kontroly osobných motorových vozidiel, v dôsledku čoho bol výrazne obmedzený prístup voličov v týchto volebných okrskoch k voľbám, pretože vzhľadom na 5 – 6 km vzdialenosť k miestu volieb boli práve títo voliči odkázaní na automobilovú prepravu k voľbám. Podľa sťažovateľa v 1. rade sa príslušníci Policajného zboru pri uvedených kontrolách neobmedzili iba na kontrolu technického stavu vozidiel, ale legitimovali aj posádky (nielen vodičov) týchto vozidiel, zaznamenávali si ich údaje, a tiež sa mali spytovať voličov, koho idú voliť.

V uvedenej súvislosti ide podľa sťažovateľa v 1. rade o *„... zjavne bezprecedentný spôsob výkonu úradnej právomoci, ktorý hraničí so šikanou, a to akoby náhodou práve počas volieb“*, v dôsledku čoho sa vo volebných okrskoch č. 6 a č. 10 dopravilo do volebných miestností menej voličov a mnoho *„... voličov sa k výkonu volebného práva nedostavili“*.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľ v 1. rade v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Vo svetle mimoriadne tesného rozdielu v počte získaných hlasov sa javí byť závažnou aktivita príslušníkov policajného zboru Slovenskej republiky. Na výkon právomoci príslušníkov PZ SR poukázali niektorí voliči aj prostredníctvom médií. ...“

Zaujímavé je to, že tieto kontroly boli selektívne vykonávané práve v lokalitách patriacich do volebných okrskov, v ktorých som získal v minulých aj predminulých voľbách primátora výraznejšiu podporu. Kontrolovať to isté vozidlo taxislužby opakovane vždy, keď išlo pri hliadke príslušníkov PZ SR je neodôvodnené. Legitimovať osoby vezúce sa v aute, bez toho, že by bol uvedený racionálny dôvod takejto kontroly, je neprímerané a nezlučiteľné s činnosťou polície v demokratickom a právnom štáte. ...“

Nezlučiteľné s princípmi moderného konštitucionalizmu je však prípadná neprimeraná aktivita zložiek výkonnej moci, ktorá sťažuje prístup k voľbám. Práve k takejto aktivite došlo aj v týchto voľbách.“

Uvedené tvrdenia je podľa sťažovateľa v 1. rade možné preukázať výpoveďami ním navrhovaných 17 svedkov.

3. Porušenia počas volebnej kampane

Ďalšou skutočnosťou svedčiacou o neústavnosti a nezákonnosti volieb je podľa sťažovateľa v 1. rade aj to, že jeho predvolebné mítingy boli monitorované policajnými hliadkami aj napriek skutočnosti, že *„O žiadnu policajnú asistenciu a ani ochranu ... políciu nežiadal.“*

V súvislosti s uvedeným tvrdením sťažovateľ v 1. rade v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Pozornosť polície počas mojej volebnej kampane mala nepochybne negatívny vplyv na efektivitu mojej volebnej kampane. Mojim voličom iste nebolo príjemné, že počas stretnutí na zhromaždeniach bolo v dohľade auto polície. Nebolo to príjemné ani mne, pretože to navodzuje atmosféru kampane v krajine, kde absentujú slobodné a demokratické voľby.“

Na preukázanie uvedeného sťažovateľ v 1. rade navrhol vypočuť 7 svedkov, vyžiadať policajnú správu a vypočuť príslušníkov polície, ktorí sa zúčastnili na monitorovaní jeho predvolebnej kampane.

4. Porušenie volebného moratória

Napokon sťažovateľ v 1. rade namietal, že v súvislosti s napádanými voľbami primátora mesta bolo porušené aj predvolebné moratórium, a to v dôsledku aktivity dvoch členov mestského zastupiteľstva Ing. J. B. a V. G., ktorí sa v deň volieb mali pohybovať pred volebnými miestnosťami volebných okrskov č. 6, 7, 8, 9 a 10, mali z volebných miestností *„vyvolávať“* členov volebných komisií a zapisovateľky a tiež mali pred volebnými miestnosťami ovplyvňovať voličov.

V tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Činnosť poslanca mestského zastupiteľstva a ďalšej osoby, ktorí oslovovali voličov priamo v deň volieb je jasným porušením volebného moratória. Toto porušenie volebného moratória už hraničí s tzv. volebnou agitáciou, to značí, že intenzita porušenia je vysoká. Pri tak tesnom rozdiely v počte odovzdaných hlasovacích lístkov porušenie volebného moratória malo priamy vplyv na výsledok volieb.“

Dokazovanie tohto tvrdenia navrhol sťažovateľ v 1. rade vykonať vypočítaním 4 svedkov.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ v 1. rade alternatívnym petitom domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Volby primátora mesta L. konané 25. júna 2011 vyhlasuje za neplatné.“

alternatívne

„1. Rozhodnutie mestskej volebnej komisie v meste L., zapísané v zápisnici o výsledku volieb primátora mesta konaných dňa 25. júna 2011, v časti týkajúcej sa počtu hlasov odovzdaných pre kandidátov na primátora mesta L., sa zrušuje.

2. Súčasne sa vyhlasuje Ing. M. V. za riadne zvoleného primátora mesta L..“

Okrem uvedeného sa sťažovateľ v 1. rade podaním doručeným ústavnému súdu faxom 6. júla 2011 a poštou 7. júla 2011 domáhal, aby ústavný súd na základe § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 74 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), z dôvodu verejného záujmu na tom, aby verejné funkcie vykonávali osoby, u ktorých nebudú pochybnosti o demokratickom priebehu volieb, vydal toto predbežné opatrenie:

„PaeDr. M. M. je povinný zdržať sa zloženia sľubu primátora mesta L., a to do rozhodnutia vo veci samej.“

B. Ústavnému súdu bola 6. júla 2011 osobne doručená aj sťažnosť 1 670 oprávnených voličov pre voľbu primátora mesta (ďalej len „sťažovatelia v 2. rade“), ktorých menný zoznam je neoddeliteľnou prílohou tohto rozhodnutia a ktorí svojou sťažnosťou podľa čl. 129 ods. 2 ústavy v spojení s § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde

namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 25. júna 2011. O sťažnosti sťažovateľov v 2. rade konal ústavný súd pod sp. zn. Rvp 1669/2011.

Napádané voľby sa konali 25. júna 2011 a sťažnosť bola sťažovateľmi v 2. rade osobne podaná ústavnému súdu 6. júla 2011, t. j. v lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zo zápisnice mestskej volebnej komisie o celkovom výsledku volieb konaných 25. júna 2011 vyplýva, že pre voľbu primátora mesta bol vytvorený jeden volebný obvod s celkovým počtom oprávnených voličov 11 212, pričom 10 % z tohto celkového počtu oprávnených voličov predstavuje 1 121 voličov. Keďže sťažovatelia v 2. rade podali sťažnosť ústavnému súdu v počte 1 670 oprávnených voličov, ide o počet, ktorý presahuje 10 % z celkového počtu oprávnených voličov volebného obvodu ustanovených v § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde na získanie aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia v 2. rade sťažnosťou podanou ústavnému súdu namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 25. júna 2011 z identických dôvodov, na preukázanie ktorých navrhujú vykonať identické dôkazy, aké uviedol aj sťažovateľ v 1. rade, s tým rozdielom, že na rozdiel od sťažovateľa v 1. rade, ktorý v prvom bode navrhuje prepočítanie hlasovacích lístkov iba vo volebných okrskoch č. 1, 3, 5, 6, 8, 9 a 10, sťažovatelia v 2. rade žiadajú vykonať túto kontrolu ústavným súdom vo všetkých desiatich volebných okrskoch.

Sťažovatelia v 2. rade navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Voľby primátora mesta L. konané 25. júna 2011 vyhlasuje za neplatné.“

C. Ústavnému súdu bola 6. júla 2011 faxom a 7. júla 2011 osobne doručená aj sťažnosť politickej strany S. (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“), ktorá svojou sťažnosťou podľa čl. 129 ods. 2 ústavy v spojení s § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde namieta

neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 25. júna 2011. O sťažnosti sťažovateľky v 3. rade konal ústavný súd pod sp. zn. Rvp 1671/2011.

Napádané voľby sa konali 25. júna 2011 a sťažnosť bola sťažovateľkou v 3. rade ústavnému súdu síce osobne podaná až 7. júla 2011, avšak predtým bola podaná 6. júla 2011 aj faxom, t. j. v lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z rozhodnutia mestskej volebnej komisie o zaregistrovaní kandidáta na kandidátnej listine pre voľby primátora mesta konané 25. júna 2011 vyplýva, že sťažovateľka v 3. rade bola jednou z politických strán, ktoré nominovali na uvedený post ako kandidáta sťažovateľa v 1. rade, takže sťažovateľka v 3. rade tak spĺňa podmienku aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ustanovenú v § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorej subjektom oprávneným na podanie uvedenej sťažnosti je aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila.

Sťažovateľka v 3. rade sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 25. júna 2011 z identických dôvodov, na preukázanie ktorých navrhuje vykonať identické dôkazy, aké uviedol aj sťažovateľ v 1. rade a sťažovatelia v 2. rade, pričom aj sťažovateľka v 3. rade žiada vykonať kontrolu prepočítania hlasovacích lístkov ústavným súdom vo všetkých desiatich volebných okrskoch.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka v 3. rade alternatívnym petitom domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Voľby primátora mesta L. konané 25. júna 2011 vyhlasuje za neplatné.“

alternatívne

„1. Rozhodnutie mestskej volebnej komisie v meste L., zapísané v zápisnici o výsledku volieb primátora mesta konaných dňa 25. júna 2011, v časti týkajúcej sa počtu hlasov odovzdaných pre kandidátov na primátora mesta L., sa zrušuje.

2. Súčasne sa vyhlasuje Ing. M. V. za riadne zvoleného primátora mesta L..“

II.

1. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde, ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde neobsahuje špeciálne ustanovenie o spojení vecí na ďalšie konanie, ústavný súd s odvolaním sa na citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, vychádzajúc z toho, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1668/2011, sp. zn. Rvp 1669/2011 a sp. zn. Rvp 1671/2011 skutkovo a právne spolu súvisia, tieto konania spojil na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

2. Podľa relevantnej časti čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb... do orgánov územnej samosprávy...

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľov, pričom zistil, že ich sťažnosti spĺňajú všeobecné náležitosti návrhov na začatie konania pred ústavným súdom predpísané v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti, ktoré sú pre konanie vo volebných veciach ustanovené v § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd nezistil v rámci predbežného prerokovania sťažností žiaden dôvod na ich odmietnutie, prijal tieto sťažnosti podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

3. Vo vzťahu k návrhu sťažovateľa v 1. rade na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by bola odporcovi uložená povinnosť zdržať sa zloženia sľubu primátora mesta, ústavný súd konštatuje, že medzičasom bolo už odporcovi vydané osvedčenie o zvolení za primátora mesta, keďže výkon verejnej správy si takýto postup vyžadoval. Vzhľadom na uvedené sa návrh sťažovateľa v 1. rade na vydanie predbežného opatrenia stal bezpredmetným, preto ho ústavný súd odmietol, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2011